

PAZNIC DE FAR LA MEMORIA NEAMULUI. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA LA 190-A ANIVERSARE

Veronica BORȘ,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: Articolul reflectă activitățile științifice și socioculturale prilejuite de consemnarea a 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională. În perioada 22-26 august 2022 au fost organizate: Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”; festivitatea aniversară „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 190 de ani de la fondare”; lansarea edițiilor aniversare (monografie, ediție specială a revistei de specialitate „Magazin Bibliologic”); lansarea colecției de DVD-uri „Arhiva de voci: interviuri cu personalități din domeniul culturii”; organizarea Salonului muzical „Mihai Dolgan – cântă un artist. 80 de ani de la naștere”; evenimentul festiv „Echipa Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova la ceas aniversar”.

Cuvinte-cheie: aniversare a BNRM, activități științifice, activități socioculturale, lansări ediții aniversare

Abstract: The article reflects the National Library of the Republic of Moldova's scientific and sociocultural activities in the context of celebration of 190 years since its foundation and three decades since the awarding to it the status of national library. Between August 22-26 2022 the library organized the events as follows: International Conference "Reading as a basis for culture, knowledge and development"; anniversary celebration "National Library of the Republic of Moldova - 190 years since its foundation"; launch of anniversary editions: monograph, special edition of the specialized magazine "Magazin Bibliologic", and the DVD collection "Archive of Voices: interviews with personalities from the field of culture"; conducting of the Musical Salon entitled "Mihai Dolgan – the artist sings. 80 years since his birth"; the jubilee event "Team of the National Library of the Republic of Moldova at the anniversary day".

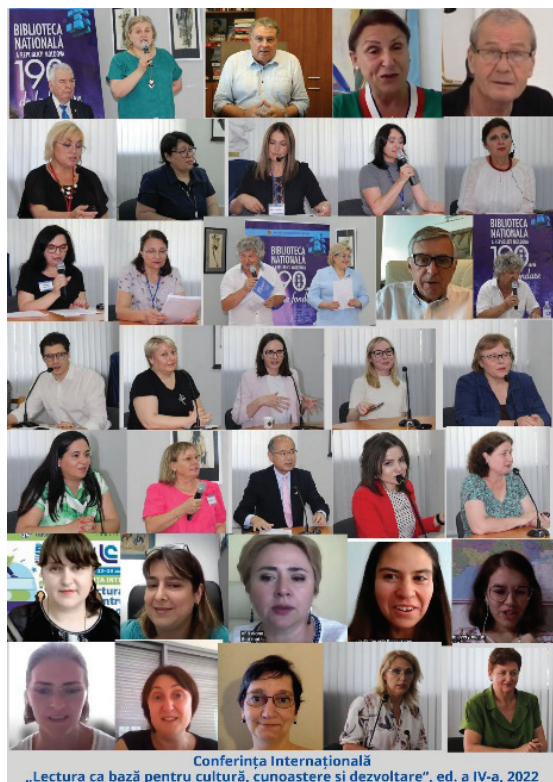
Keywords: NLRM anniversary, scientific activities, sociocultural activities, launch of jubilee editions.

La 22 august 2022, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a consemnat 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională. Ajunsă la ceas aniversar, Biblioteca Națională a Republicii Moldova este pe drept numită: „**Paznic de de far la memoria neamului**”; este și a fost templul națiunii, fiindcă doar aici marii înțelepți și-au hrănit sufletul și gândul cu cele mai diverse cunoștințe, locul în care s-a promovat cartea și lectura, în care s-au format

generații întregi de personalități.

Cu acest prilej, în perioada 22-26 august 2022, a fost organizată o serie de activități științifice și socioculturale prilejuite de consemnarea a 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova este instituția de cultură care protejează și valorifică patrimoniul național documentar al țării, instituția în care valorile sunt și vor rămâne fundamentate pe

satisfacția necesităților de informare a utilizatorilor, pe profesionalismul, calitatea și creativitatea angajaților, pe colaborare și respect cu toți partenerii.

Consemnarea evenimentului a demarat cu lucrările Conferinței Internaționale „**Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare**”, 22-23 august 2022, ediția a 4-a, eveniment științific devenit tradițional în cadrul Programului Național Lectura-Central. Fiind o platformă de consolidare a eforturilor de stimulare a interesului pentru lectură, conferința internațională a concentrat structuri și persoane cu responsabilități în acest domeniu. Profilul participantului fiind unul complex: scriitori, ambasadori, oameni politici și de afaceri, bibliotecari, pedagogi, jurnaliști, cercetători științifici, în total 31 de vorbitori din șase țări: Ucraina, Franța, Japonia, SUA, România și Republica Moldova. Activitatea a fost desfășurată în limbile engleză și română, organizată în 5 sesiuni, cu 30 de comunicări prezentate publicului. Conferința s-a desfășurat în regim hibrid cu transmisiune live pe canalul oficial de Youtube al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, ca platformă solidă pentru promovarea lecturii, schimb de experiență și practici de calitate. Subiecte-

le abordate sunt cu tematică variată, de la proiecte și programe relevante realizate de către Biblioteca Națională a Republicii Moldova la campanii naționale de promovare a culturii lecturii; aspecte privind diseminarea bunelor practici de promovarea a lecturii și dezvoltarea culturii lecturii din Franța, Japonia, SUA, Ucraina, România și Republica Moldova; experiențe inedite, activități de impact în scopul promovării lecturii și a dezvoltării culturii lecturii.

Reconstituirile lui Nicolae Jelescu, actor, regizor, director artistic al Teatrului „Alexei Mateevici”, au avut o semnificație sporită, demonstrând conexiunea între diferiți actori culturali la promovarea cărții și lecturii, iar comunicarea omului de afaceri Ion Sturza ne-a demonstrat bune practici de promovare și dezvoltare a culturii lecturii. Cu un număr de 88 de participanți la sesiunile offline și online, circa 700 de vizualizări (la 8 noiembrie 2022), lucrările conferinței reflectă experiențe inedite, activități de impact în scopul promovării lecturii și a dezvoltării culturii lecturii și urmează a fi inserate în volumul al IV-lea al lucrării „Lectura și scările”, culegere anuală de articole.

Cu un mesaj de felicitare în adresa instituției dar și a angajaților au venit oameni de cultură, scriitori, istorici, colegi din domeniul de breaslă, în cadrul festivității aniversare „**Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 190 de ani de la fondare**”.

Ministrul Culturii al Republicii Moldova, domnul Sergiu Prodan, a menționat că „BNRM este singura instituție care a reușit să păstreze legătura, pe domeniul său de activitate, cu toate instituțiile din țară, urmare a reformei teritorial-administrative. Prețuim această abordare și constatăm,

cu regret, că în alte domenii importante pentru cultură, s-a cam pierdut conexiunea. Apreciem ce s-a făcut pe dimensiunea de formare continuă, de colaborare, de activități și servicii noi, implementate în folosul comunității. Biblioteca a demonstrat flexibilitate și reacție promptă în fața crizelor, fie pandemia de Covid-19, fie valul de refugiați, serviciile au fost adaptate, lumea a găsit sprijin informațional și emoțional și în cadrul bibliotecilor”. Cu mesaje de felicitare au venit Barbara Lison, președinta IFLA, Adrian Cioroianu, directorul general al Bibliotecii Naționale a României.

Un eveniment pentru breasla bibliotecară, dar și pentru alți specialiști din alte domenii adiacente a reprezentat Lansarea edițiilor aniversare cu genericul „Biblioteca

Națională a Republicii Moldova – instituție identitară a statului”, la 24 august 2022. Monografia aniversară „**Biblioteca Națională a Republicii Moldova – dimensiune identitară a țării: 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională**”, a doua ediție, reflectă dinamica activităților și serviciilor, resurselor documentare, personalului, spațiilor, relațiilor de colaborare etc.

Urmărind etapele de devenire a Bibliotecii, începând cu atribuirea în anul 1990 a statutului de bibliotecă națională și în toți anii următori în care s-a afirmat ca centru biblioteconomic național cu responsabilități firești pentru întreg sistemul național de biblioteci, am examinat, de fapt, etapele de edificare a biblioteconomiei naționale. BNRM a avut o implicație definitorie la fiecare din aceste etape, oferind spații, expertiză pentru consolidarea relațiilor, facilitarea comunicării atât în interiorul domeniului, cât și în stabilirea și dezvoltarea relațiilor cu organizații internaționale de profil și biblioteci naționale din diferite țări. Ca instituție identitară a unei țări, Biblioteca Națională este emanația celor trei decenii de independență a Republicii Moldova și a istoriei dezvoltării țării, care, cu siguranță, și-a pus amprenta pe etapele principale de dezvoltare a BNRM [1].

De rând cu celelalte lucrări editate cu ocazia unor aniversări importante, marcate în anii precedenți, lucrarea „Biblioteca Națională a Republicii Moldova - dimensiune identitară a țării” întregeste istoria devenirii BNRM și constituie o importantă bază pentru cunoaștere, dedicată cercetătorilor actuali ai domeniului biblioteconomie și știința informării și celor din alte domenii, dar mai ales generațiilor viitoare.

În cadrul acestui eveniment a fost lansată ediția specială a revistei de specialitate „Magazin Bibliologic”, conceptualizată în anul 1991, cu o semnificație memorabilă pentru istoria Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Ediția specială consacrată acestei aniversări conține articole de specialitate care reflectă cele mai importante realizări pe parcursul a cinci ani de activitate a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. Disponibilă în format tradițional

și electronic, indexată în Registrul național al revistelor științifice „Instrumentul Bibliometric Național”, revista reprezintă o platformă de conexiuni profesionale în ceea ce privește cercetarea în domeniu, schimb de idei, experiențe și practici de calitate.

Aceste două lucrări lansate la 24 august 2022 reprezintă importante elemente identitare ale BNRM, care s-au afirmat pe parcursul acestor trei decenii și care consolidează statutul unei biblioteci naționale.

În parteneriat cu compania media „Pasaru Production” a fost lansat și prezentat filmul documentar „BNRM – instituție identitară a țării. 190 de ani de la fondare”, o viziune media despre istoria, prezentul și viitorul instituției.

Lansarea colecției de DVD-uri „Arhiva de voci: interviuri cu personalități din

domeniul culturii”. Vol. 21-40, Chișinău, 2021, și a volumului omagial „Biblioteca Națională a Republicii Moldova – 190 de ani de la fondare”, Chișinău, 2022, în colaborare cu Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”, a fost parte a suitei de activități jubiliare. Colecția reprezintă o arhivă de voci ale personalităților din domeniul culturii naționale (Iulian Filip, Elena Pintilei, Serghei Ciuhrii, Filimon Dimcea, Eufrosinia Sofronovici, Ștefan Sofronovici, Nicolae Gribincea, Veta Ghimpu Munteanu, Gheorghe Mustea, Svetlana Badrajan, Maria Mocanu, Aurelian Danila, Valeriu Doicov, Ianos Țurcanu, Aurelian Silvestru, Ion Moraru, Larisa Turea, Ion Diviza, Valeriu Turea, Eugen Mamot, Andrei Mudrea, Nicolae Dabija, Ion Daghi) și este un proiect al culturii memoriei, proiect de conservare a vocilor sau a cuvântului rostit, care are drept scop salvagardarea patrimoniului național imaterial.

Programul aniversar a continuat cu un eveniment cultural de suflet în cadrul Salonului muzical „Mihai Dolgan – cântă un artist. 80 de ani de la naștere”, dedicat interpretului, compozitorului, fondatorului

legendarei formații „Noroc”, Mihai Dolgan. La eveniment au participat savanți, scriitori, compozitori, interpreți, regizori, jurnaliști, oameni de cultură, artiști din toate timpurile ai formației „Noroc” (Lidia Botezatu, Radu Dolgan, Alexandru Căzacu, Constantin Rusnac, Anatol Bivol, Ion Suruceanu, Ricu Vodă, Liviu Știrbu și mulți alții). Într-o atmosferă caldă oaspeții au avut ocazia să viziteze și expoziția „Această clipă e unică.... Mihai Dolgan – 80 de ani de la naștere”, dar și să fredoneze împreună

cântecele interpretului [3].

Activitățile culturale au culminat cu evenimentul festiv „Echipa Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova la ceas aniversar”, dedicat angajaților, dar și veteranilor care au activat de-a lungul anilor în cadrul instituției, organizat în parteneriat cu Comitetul sindical al BNRM și AO Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”. În cadrul activității au fost menționați cu diplome de excelență, grațitudine și recunoștință, pentru activitate prodigioasă și profesionalism în domeniul biblioteconomic, pentru contribuție remarcabilă în promovarea valorilor culturale naționale românești, cu prilejul aniversării a 190-a de la fondarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, toți angajații și veteranii Bibliotecii Naționale.

Pentru toți oaspeții și vizitatorii Bibliotecii Naționale au fost expuse 12 expoziții tematice variate, având rolul de a accentua valoarea patrimoniului documentar al instituției. Printre acestea se înscriu:

- „Biblioteca Națională – dimensiune identitară a țării. 190 de ani de la fondare”;
- „Itinerarul colecțiilor de patrimoniu al Bibliotecii Naționale”;
- „Istoria memoriei prin „ceața” timpurilor”;
- „Patrimoniul documentar de top”;
- „Personalitate proeminentă a culturii

naționale – Mihai Cimpoi la 80 de ani de la naștere”

- „Manuale cu ștampile din instituțiile de învățământ din Chișinău: sf. sec. XIX – înc. sec. XX”;
- „Descoperă Europa în colecțiile BNRM, etc.

Evenimentele au avut un impact deosebit pentru întreaga comunitate profesională, dar și pentru domeniul artă și cultură. Cu un număr de 420 de participanți în cadrul evenimentelor aniversare, 30 de comunicări în cadrul conferinței internaționale, 55 de comunicări profesionale (lansări și prezentări de documente, discursuri profesionale, etc.), instituția este prezentă și vizibilă în comunitatea biblioteconomică și culturală a țării. Iar pentru a lăsa posterității istoria devenirii Bibliotecii, au fost lansate 26 de publicații aniversare, 11 materiale video, care pot fi accesate pe contul de Youtube al instituției. Activitățile aniversare au fost reflectate în 16 articole mass-media scrisă, în 34 de reflecții în presa online și 17 apariții TV și radio.

Activitățile științifice și socioculturale prilejuite de consemnarea a 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională și-au propus să valorifice rolul instituției de cultură, patrimoniul documentar pe care îl deține și promovează instituția, dar și potențialul uman al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. La mulți ani BNRM!

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova – dimensiune identitară a țării: 190 de ani de la fondare și trei decenii de la atribuirea statutului de bibliotecă națională. Chișinău: BNRM, 2022. 195 p. ISBN 978-9975-119-53-5.
2. BORȘ, Veronica. Paznic de far la memoria neamului. In: Făclia. 2022, 16 sept., p. 8. ISSN 1857-3010.
3. BORȘ, Veronica. Omagiu lui Mihai Dolgan. In: Univers Pedagogic Pro. 2022, 1 sept., p. 8. ISSN 1857-3282.